

Maria Dyrhol Sandvik
politikk@klassekampen.no

POLITIKK

Brutalt

■ Klarer vi lønstakarar å forestille oss at grunnlaget for heile årsinntekta blir borte over natta, bokstaveleg talt? Bedrifta kan gå konk, du kan miste jobben, du kan tape inntekt ved sjukdom eller ulukke. Men sjeldan blir nokon råka så brutalt som fruktbonden

Jostein Jonsås i Gvarv i Telemark. Han var ekstra tidleg oppe i går, seier han

til NRK, for han frykta det verste. Og det slo til, for nattefrost kan ha rasert heile avlinga på dei 13.000 epletrea hans. 13.000!

■ Skadeomfanget er knapt til å fatte, og det spøker for morell, plomme og kirsebær. Frukt og grønt blir vinnarar i jordbruksoppgjeret, det ser staten og bøndene ut til å vera samde om. Men det er ei fattig trøyst for Jonsås og yrkesbrørne hans, som har fått optimismen etter ei rekordtidleg blomstring snudd til mareritt då frosten kom på verst tenkeleg tidspunkt.

■ I fjor sommar halverte tørka korn- og grasavlingar i store delar av Sør-Norge, men det er ikkje mange som gjev opp når dei får ein slik smell. Bøndene veit det går opp og ned, og vi har enn så lenge eit system der fellesskapet stiller opp når det verkeleg knip. I fjor vart det utbetalt rundt to milliardar kroner i erstatning for avlingsskade, det er på nivå med landbrukets samla krav i oppgjeret som pågår. Dette er det lite politisk strid om, og bøndene forhandla fram ei krisepakke på ein halv milliard med Frps landbruksminister.

■ «Bønder er stayere», sa Christian Anton Smedshaug i Agri Analyse då Landbruksbarometeret 2019 vart lagt fram måndag. Det viser at det store fleirtalet av bønder trivest godt i yrket, men under halvparten ser lyst på framtidssiktene eller vil tilrå dei unge å gå inn i yrket. Solidariske ordningar gjer at bønder flest kjem gjennom kriseår, og det får vera vona for hardt prøvde fruktbonder.

Alf Skjeseth

Vil vite om togtilbudet blir bedre

TOGTULL: Regjeringen viser en ekstrem handlekraft når det gjelder oppsplitting, men mangler gjennomføringskraft for å gjøre togtilbudet bedre, mener Ap-leder **Jonas Gahr Støre**. Diskusjonen om NBSs navneendring til Vy har gått friskt. Støre tok opp det han kalte et uoversiktlig system, med mange ulike selskaper i togstrukturen, i Stortingets muntlige spørretime i går. Statsminister Erna Solberg (H) forsvarte jernbanereformen og viste til at det norske jernbanetilbudet stadig blir bedre. Hun viste til at Norge nå har kjøpt inn flere og mer moderne togsett, at stadig flere reiser med tog og til at antallet avganger har økt på flere jernbanestrekninger.

©NTB

Kostnadene knyttet til nye kampfly har økt m

Solberg: «Lit

PRISSJOKK: Audun Lysbakken mener statsministeren bortforklarer merkostnader til nye kampfly. I tillegg kan dyrere våpen presse opp prisene ytterligere.

KAMPFLY

Av **Andreas Haakonsen, Magnus Lysberg og Maria Dyrhol Sandvik**

– Der ser det ut til å bli litt dyrere enn det som ble lagt opp til, sa statsminister Erna Solberg fra Stortingets talerstol onsdag.

Bergens Tidende avslørte 23. april at kostnadene knyttet til anskaffelsen av 52 nye F-35 kampfly blir 16 milliarder kroner dyrere enn først antatt. Det vil si at totalkostnadene knyttet til nye kampfly har nådd svimlende 97 milliarder kroner.

Onsdag ble statsminister Erna Solberg grillet i Stortingets spørretime om merkostnadene. Statsministeren framholdt at kostnadsramma Stortinget har satt på kampflyene, ikke er overskredet, fordi merkostnaden BT har regnet ut, tar utgangspunkt i det såkalte styringsmålet til Forsvarsdepartementet. Dette er departementets interne kostnadsramme på nye kampfly.

Tilsvare 941 fødestuer

Merkostnadene Solberg refererte til som «litt dyrere» har BT beregnet til å ligge på rundt 16 milliarder kroner.

En slik sum tilsvare rundt tre ganger så mye av Hærens årlige budsjett (5,6 milliarder kroner). Merkostnaden kunne også lønnet 40.920 reinholdsarbeidere (snittlønn på 390.000), eller 34.480 håndverkere.

FAKTA

Kampflykjøpet:

■ Stortinget besluttet i 2012 å kjøpe nye kampfly av typen F-35. Flyene blir lagd av den amerikanske våpengiganten Lockheed Martin og er blant de største enkeltinvesteringene i norsk historie.

■ I en artikkelserie i Bergens Tidende kommer det fram at kampflyene blir hele 16 milliarder kroner dyrere enn det Stortinget hadde sett for seg. Summen inkluderer flyene i seg selv i tillegg til kostnader til bygging av flybasene på Ørlandet og Evenes.

■ Innkjøp av våpen kommer i tillegg til prosjektene som Bergens Tidende har regnet på. Våpenkjøpet er ennå ikke besluttet i Stortinget, og kan bli langt dyrere enn det tidligere anslag har vist.

16 milliarder kroner kunne videre opprettholdt 941 fødeavdelinger tilsvarende den som nå er vedtatt nedlagt i Kristiansund. Helse Møre og Romsdal forventer å spare 17 millioner kroner i året på nedleggelsen.

– Ingen sprekk

– 16 milliarder kroner i ekstrakostnader til kampfly. Er det litt dyrere?

– Det er ingen kostnadsprekk på kampflyene, sier statsminister Erna Solberg til Klassekampen.

– Det er litt teoretisk og teknisk, men jeg mener oppslagene i Bergens Tidende gir et feil bilde. Folk får et inntrykk av store overskridelser. Disse flyene har faktisk blitt billigere, sier Solberg videre.

Selv om Forsvarsdepartementets styringsmål er overskredet, har Stortinget i sin kostnadsramme plussset på en margin med «uforutsette utgifter». Stortingets kostnadsramme er dermed ikke overskredet, understreker Solberg.

– Kan det bli enda større ekstrakostnader utover de 16 milliardene?

– Ikke som vi per dags dato har oversikt over. Så er vi i en

GRILLET: Audun Lysbakken (SV) ledet an i onsdagens grilling av Erna Solberg om 16 milliarder kroner i ekstrakostnader til F-35 kampfly.

FOTO: VIDAR RUUD, NTB SCANPIX

diskusjon om det er ekstrakostnader på 16 milliarder.

Lysbakken: Bagatelliserer

SV-leder Audun Lysbakken ledet an i grillingen av statsministeren i Stortinget onsdag. Overfor Klassekampen sier han at Solberg bagatelliserer merkostnadene.

– Jeg blir veldig provosert av at statsministeren bagatelliserer det som i realiteten er en udekket regning på opp

mot 16 milliarder kroner. Hun driver et spill med ord. Sannheten er at alle regjeringer som har hatt ansvar for dette, og Stortinget, har styrt mot en pris som nå virker å ikke være realistisk. Og ingen har tatt stilling til hvordan merutgiftene skal dekkes inn, sier Lysbakken.

– Frykter du at kampflyene skal bli enda dyrere enn dette?

– Ja, jeg gjør jo det. Fordi det er jo for eksempel sånn at